

JAARVERSLAG 2024

ivn natuur
educatie
Hoensbroek

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Natuurverkenning	4
Audio Visueel (AV)	5
Woensdag wandelingen	8
Natuurbeheer	11
Public Relations (PR)	13
Bestuur	14
Bestuurssamenstelling	16

Voorwoord

Beste dames en heren, leden en donateurs van IVN Hoensbroek en andere belangstellenden,

Terugkijkend op 2024 kunnen we zeggen dat we als IVN-Hoensbroek een mooi jaar achter de rug hebben waarbij het grootste gedeelte van de geplande activiteiten doorgang kon vinden.

Als er soms een activiteit geen doorgang kon vinden werd dat meestal veroorzaakt door de weergoden die ons soms overdadige zonneschijn bezorgden in de zomer of natte voeten in het najaar. Maar gelukkig waren dit uitzonderingen en hebben we gezamenlijk genoten van de wandelingen, de excursies, de zaterdag-werkdagen en alle overige activiteiten

Maar er zijn ook toenemende zorgen over de continuïteit van IVN Hoensbroek. Het betreft met name de invulling van bestuursfuncties en het aantrekken van nieuwe leden die een actieve rol willen vervullen in onze vereniging. Dit probleem is reeds eerder benoemd in vorige jaarverslagen maar onze inspanningen voor het aantrekken van nieuwe leden heeft helaas nog niet het gewenste resultaat opgeleverd.

Onze oproep aan iedereen blijft dan ook, kijk eens om je heen en maak (jongere) mensen enthousiast voor onze mooie vereniging.
Laat onze mooie vereniging ook in de toekomst voortbestaan

Als afsluiting een dankjewel aan alle vrijwilligers voor hun inzet voor onze vereniging in het afgelopen jaar.

Het Bestuur

Werkgroep Natuurverkenning

De werkgroep natuurverkenning organiseert wandelingen, excursies, diapresentatie en lezingen voor leden van het IVN, maar vooral ook voor niet-leden. Natuureducatie en natuurbeleving staan centraal tijdens deze activiteiten.

Helaas moeten we constateren dat, ondanks publicatie in de media, deelname aan onze activiteiten sterk terugloopt. Waren het vroeger groepen van 25 deelnemers of meer, tegenwoordig zijn we al tevreden als we 8 á 10 deelnemers mogen begroeten bij een activiteit.

Een ander punt van zorg is dat er geen centraal aanspreekpunt of coördinator is voor deze werkgroep. Het bestuur en de gidsen stellen nu tijdens het gidsenoverleg in het najaar, gezamenlijk het programma op voor het daaropvolgend jaar. Ook voor het jaar 2024 was door de gidsen een gevarieerd programma opgesteld dat we grotendeels hebben kunnen realiseren. De weergoden waren ons over het algemeen gunstig gezind.

Onderstaand een overzicht van de activiteiten in 2024.

19 februari	Presentatie waterkwaliteit in ons IVN gebouw
25 februari	Stein. Katjes en knoppenwandeling
4 maart	Presentatie biodiversiteit in ons IVN gebouw
24 maart	Geulwandeling
21 april	Voorjaarswandeling Savelsbos
26 mei	Praktijkdeel biodiversiteit bij hoeve Steenenis
21 juni	Midzomeravondwandeling
30 juni	Oerkracht van de natuur bij de Koumervijvers
14 juli	Excursie Kalkgroeve Kreco
28 juli	Zomervondwandeling in het land van kalk
10 augustus	Stadstuin Heerlen
6 oktober	Weerterbos. Gevarieerd landschap en edelherten
26 oktober	Nacht van de nacht op de Koumenberg
17 november	Excursie naar de Feldebiss breuklijn
28 december	Midwinterwandeling

PRESENTATIES EN EXCURSIES 2024

De werkgroep Audiovisueel verzamelt en archiveert materiaal gemaakt en bijeengebracht door de leden en maakt boeiende, informatieve en op maat gesneden presentaties en diavoorstellingen, gepresenteerd tijdens de herfst/winterperiode en vaak gecombineerd met een excursie in lente/zomer, rond natuur en landschapsthema's in onze directe omgeving, in Zuid Limburg, in Nederland en soms in andere delen van de wereld.

Doelen AV werkgroep

Belangrijk doel van de AV werkgroep is het publiek kennis te laten maken met de vele boeiende facetten van de natuur middels audiovisuele presentaties (analoge en digitale dia's) en tegelijkertijd financieel bij te dragen aan het budget van de vereniging.

Tevens tracht de AV werkgroep de grote bron aan digitaal natuur materiaal onder leden beschikbaar, te archiveren, voor algemeen gebruik en als bron voor nieuwe presentaties. Hierbij is digitalisering van oude dia's een belangrijk hulpmiddel, hetgeen het zoeken naar geschikte dia's en het samenstellen van een presentatie volgens een gewenst thema faciliteert.

De werkzaamheden bestaan vooral uit het voorbereiden en geven van presentaties eventueel in combinatie met excursies.

Het streven is een breed scala van presentaties samen te stellen die de natuur dichtbij huis en verder weg in beeld brengen. De folder brengt de onderwerpen van onze presentaties onder aandacht van een breed publiek.

Nieuwe presentatie in 2024

 Presentatie "BODEM(LEVEN) - De bodem een levend ecosysteem- 18 maart 2024

Een presentatie over Bodem(leven) is verzorgd als onderdeel van de Natuurgidsencursus die loopt van september 2023 tot en met juni 2025 en is georganiseerd door de IVN-afdelingen van Maas & Mergelland. Aansluitend konden de cursisten op 23 maart de geleerde stof in een veldpraktikum toepassen en verdiepen.

Andere beschikbare presentaties/excursies

Presentatie "De bodem verbindt"

De IVN organisatie en de natuur- en landschapsgidsen kijken vooral naar de zichtbare, bovengrondse natuur en landschapselementen. De wereld in de grond (de bodem) blijft echter onder- of zelfs onbelicht. Wij zijn ons niet bewust dat de bodem in verbinding staat met de bovengrondse vegetatie in de natuur en met de gewassen in de landbouw én zelfs van grote invloed is op de gezondheid van dier en mens.

Presentatie "Bomen-bodem-communicatie en klimaat"

Als onderdeel van de bomencursus is een presentatie verzorgd over de relatie tussen bomen, bodem en bodemleven, over de wijzen dat bomen communiceren met elkaar (Wood-Wide-Web) en de invloed van bomen op klimaat. Aan het eind van de presentatie wordt de vraag beantwoord: "Bomen zijn goed voor ons, maar zijn wij goed voor de bomen?"

Presentatie "Toekomst van de landbouw-de laatste boer"

In het kader van de IVN provincie Limburg Landschapsgidsencursus is IVN Hoensbroek gevraagd om een presentatie te geven over de toekomst van de landbouw. De landbouw en de boer speelden en spelen een belangrijke rol in de

voedselzekerheid én vormgever van ons huidige landschap en het onderhouden daarvan. De landbouw staat echter onder grote druk als gevolg van schadelijke emissies naar lucht, bodem en water, maar ook van het gevecht voor de beperkte ruimte in Nederland.

Presentatie "De levende bodem"

Onder onze voeten wemelt het van het leven. In een handje grond (1 gram) zitten 5 miljard bacteriën en miljoenen schimmels. Dat bodemleven heeft net als wij voedsel, lucht (zuurstof) en water nodig. Het voedsel leveren de planten die in de bodem groeien en dat het bodemleven dan verteert. We noemen daarom de bodem wel de spijsvertering van de planten.

Er zijn bodemdierpjes die de plantenresten in stukjes knippen en er zijn micro-organismen die die kleine stukjes verder verteren. Bacteriën nemen de makkelijk te verteren plantenresten voor hun rekening, maar de schimmels doen het zware werk. Zo kunnen schimmels hele boomstammen "opruimen". Ook zijn er schimmels die samenwerken met wortels van planten en helpen bij het zoeken en opnemen van water en voedingsstoffen. Een gezonde, levende bodem is dus heel belangrijk voor de vegetatie in de natuur en hetzelfde geldt voor de gewassen in de landbouw. En uiteindelijk ook belangrijk voor onze gezondheid.

Mijnbouwwandeling rond Kasteel Hoensbroek

Naar aanleiding van een verzoek van docenten van de Algemene Onderwijs Bond (AOB) aan Kasteel Hoensbroek, heeft IVN Hoensbroek op verzoek van Kasteel Hoensbroek een ander half uur durende wandeling voorbereid die de wandelaar langs locaties leidt die een relatie hadden en/of hebben met het mijnverleden: de mijnsteenbergen, de oude mijnsterreinen, afvalwaterafvoer, bekende namen zoals Sarolea, Honingmann, Dr. Poels en Frits van Iterson passeerden de revue en de relatie Kerkrade-Heerlen komt ter sprake en de mijnkolonie de Slak wordt bezocht met zijn karakteristieke pomphuisjes. Opvallend is hoe weinig tastbare resten er bewaard zijn gebleven uit ons mijnverleden. Deze excursie is ook als winterpresentatie beschikbaar.

Voorjaarsbloemenpresentatie

Op initiatief van de Maria-Gewanden Senioren Vereniging is deze bloemrijke presentatie "Voorjaarsbloemen" samengesteld. De presentatie omvat alle bloemen die in het voorjaar op ons IVN Natuurterrein tot bloei komen.

Sporen in de natuur

Het is altijd geweldig om dieren tegen te komen op onze wandelingen, reeën op de Brunssummerheide, wilde zwijnen in Vijlenerbos of dassen in het Mergelland. Maar ook als we geen dieren zien, kunnen we wel hun sporen zien. De veelheid aan sporen die we in onze natuur kunnen vinden is nu ook beschikbaar als presentatie.

Verleden, heden en toekomst van Afrika's wildlife

Afrika bezit nog een enorme variatie aan bijzondere wilde dieren. Dit unieke "wildlife" staat echter onder druk door bevolkingstoename, armoede, stropen en klimaatverandering.

Energie, in en uit de natuur

Alle energie is afkomstig van de zon. De natuur gebruikt zonne-energie voor de groei van planten. Planten vormen deze energie om in zetmeel of nectar. Wij brengen deze energieke presentatie graag naar u toe.

Zuid-Limburg: een land vol dalen.

Ooit was Zuid - Limburg een uitgestrekt delta- gebied waarin diverse rivieren een weg naar zee zochten. Door opheffing van het Rijnlandse leisteengebergte en de Ardennen gevolgd door insnijdingen door rivieren ontstonden de dalen

Noord Limburg: een ander stukje Limburg.

Weer en wind zijn de vormgevers van een verrassend landschap tussen Mook en Venlo.

De historie van de wijnbouw in Zuid Limburg.

In een boeiende presentatie wordt u door de geschiedenis van de druif en wijnstok geleid vanaf 60 miljoen jaar geleden tot heden.

De Geleenbeek.

De Geleenbeek ontspringt in Benzenrade op 120 m boven zeeniveau aan de rand van het Bekken van Heerlen. De presentatie neemt u mee door het landschap en tijd vanaf de oorsprong van deze beek tot aan de monding, haar rijke natuur en cultuurhistorie.

Bruinkool- en zilverzandwinning in de mijnstreek.

Wij wonen in de oostelijke mijnstreek, waar eind 1974 de laatste steenkool naar boven werd gebracht. In dit gebied won men ook bruinkool en zilverzand

Het ontstaan van het Zuid-Limburgse landschap: oude en jonge getuigen.

In ons Zuid-Limburgse landschap vinden we oude getuigen die tot 300 miljoen jaar terug gaan in de tijd, zoals steenkool, mergel, bruinkool en zilverzand.

Woensdag wandelgroep

‘Alleen waar je te voet was ben je werkelijk geweest’ - Goethe

Ook in 2024 zijn wij er met de “woensdag wandelgroep” weer 2 keer per maand op uit getrokken om samen van de natuur te genieten.

Als je in Zuid Limburg woont hoeft je niet ver te gaan om de schoonheid van de ons omringende natuur te ontdekken die ook ieder jaargetijde weer anders is.

De wandelingen brengen ons langs pittoreske dorpjes, kleine beekjes en landgoederen met onderweg mooie uitzichten.

De afgelopen jaren hebben we al heel wat wandelroutes gelopen, al dan niet gemarkeerd met kleurige paaltjes die de route aangeven. Toch lukt het ons nog steeds om op plaatsen te komen waar we nog niet eerder zijn geweest.

Hoewel natuurverkenning niet primair de doelstelling is van deze wandelgroep, trachten we dit aspect toch altijd mee te nemen in de keuze van onze uitstapjes zoals bijvoorbeeld de groeve wandeling op de Brunssummerheide, de wandeling vanaf de Kunrader groeve of rondom Rimburg. Het aantal deelnemers aan deze wandelgroep is helaas ietsje teruggelopen en varieert tussen 4 en 8 personen. Ook in 2024 is het ons niet gelukt om meer mensen enthousiast te maken voor deze activiteit en dat is jammer want het is geweldig mooi wandelen in Limburg en de grensstreek. We gaan in ieder geval in 2025 verder met hetzelfde enthousiasme en plezier en we hopen u zeker op één van onze wandelingen te begroeten.

Foto impressie van de woensdag wandelgroep

Natuurbeheer

Deze werkgroep is een beetje een duizend-poot. De werkgroep zorgt, naast het onderhoud van het natuurterrein, natuurleerpad en het zintuigen-voetpad, ook voor het onderhoud van het verenigingsgebouw en diverse andere klussen.

De voornaamste werkzaamheden op het natuurterrein zijn maaien, snoeien, het onderhoud van de vijver en het nodige verfwerk.

Het onderhoud aan het verenigingslokaal is zeer divers en omvat alle activiteiten die nodig zijn om het gebouw in goede toestand te houden. Verder zorgt de werkgroep onder andere voor opbouw, bezetting en afbraak van de snuffelmarkt en het verzamelen/inleveren van oud ijzer.

Ook voor deze werkgroep kunnen wij nog versterking gebruiken. Lijkt het u leuk om eens mee te helpen op ons natuurterrein of wilt gewoon eens kijken wat wij doen, kom dan gerust een keer langs op de werkdag. De werkgroep is normaliter op de eerste zaterdag van de maand aanwezig om de nodige werkzaamheden uit te voeren. De datums staan ook vermeld in ons infoblad en op de website

NL Doet Zaterdag 2 april, NL Doet

Op de landelijke NLDOET dag hebben we een nieuwe composthoop aangelegd. Bij de werkzaamheden op het natuurterrein (snoeien, maaien,...) komt veel composteerbaar materiaal vrij dat wij altijd verwerken op onze composthoop.

De bestaande composthoop is al heel lang in gebruik en inmiddels aan vervanging toe. De belangrijkste klus van deze dag was dan ook het aanleggen van een nieuwe compost-hoop op een andere plek dan waar hij nu ligt.

World Cleanup Day.

Op 16 september heeft onze IVN afdeling weer deelgenomen aan de World Cleanup Day. We waren slechts met 5 leden maar de inzet en het resultaat was er niet minder om.

Het gebied dat we hebben schoongemaakt (bij de Caumervijvers en op de Caumenberg) is maar een piepklein stukje van onze aarde, maar zoals we ervaren hebben was het probleem van

zwerfvuil ook daar levensgroot aanwezig. We hebben samen een flinke hoeveelheid zwerfvuil verzameld en onze leefomgeving weer een beetje schoner gemaakt.

De Landelijke Nationale natuurwerkdag

Zaterdag 4 november was er in Nederland weer de nationale natuurwerkdag. Het is een dag, waar op veel mensen in de natuur aan de slag gaan, door te snoeien, zagen, wilgen te knotten, enz. Ook IVN-Hoensbroek deed dit jaar natuurlijk weer mee. Naast diverse kleine klusjes in en om ons gebouw was de grootste klus het herstellen en uitbreiden van de takkenrillen (ook wel houtwal genoemd) op ons natuurterrein.

Een takkenril biedt ruimte aan het schuilen en broeden van insecten, zoogdieren en vogels. Ook paddenstoelen, mossen en varens groeien graag op dit soort plekken. Het is een schuilplaats voor allerlei insecten. Zo kunnen wij het snoeihout zinvol verwerken. De flora en fauna helpt om dood hout af te breken en daarmee de voedselketen rond te maken

Public Relations

Website van IVN Hoensbroek

Het bestuur van IVN Hoensbroek doet zijn best om het IVN in het algemeen én de afdeling Hoensbroek zoveel mogelijk te promoten.

Zo worden onze activiteiten aangekondigd in de regionale pers en op Facebook gezet. Dit alles wordt verzorgd door Daan Westerhof en Steffie Broekhuis.

Frans Kasee is onze webbeheerder, hij zorgt voor onderhoud en update van onze website. Op de website kunnen behalve onze leden, ook andere belangstellenden informatie vinden over onze vereniging en onze activiteiten.

Promoten IVN op buurtfeest Nieuw Lotbroek

Op zondag 29 september was IVN Hoensbroek met een mooi aangeklede stand te gast op de straatmarkt bij het buurtfeest van SBNL.

Met onze aanwezigheid op dit buurtfeest willen we de bekendheid van onze IVN-vereniging vergroten en daarmee ook nieuwe leden of vrijwilligers werven.

De "standhouders" waren na afloop van het evenement tevreden met de belangstelling voor hun kraam en het financiële resultaat van de verkoop van de voederplanken en de vogelhuisjes.

Bestuur

Het bestuur vergadert iedere eerste maandag van de maand. Het eerste gedeelte van de vergadering is openbaar en zijn leden van harte welkom. U kunt dan uw eventuele punten inbrengen.

Tijdens de bestuursvergaderingen worden lopende zaken, nieuwe initiatieven en ideeën besproken.

Onderstaand een aantal uitgevoerde activiteiten die niet specifiek bij een bepaalde werkgroep horen of waaraan meerdere werkgroepen deelnamen, zoals;

Nieuwjaarsreceptie.

Deze was op zaterdag 4 januari, een avond om elkaar het beste toe te wensen voor het nieuwe jaar, vooruit te kijken naar een jaar vol uitdagingen maar vooral om gezellig bij elkaar te zijn.

Snuffelmarkt.

Op zondag 14 april was de jaarlijkse snuffelmarkt. Het aanbod was minder dan vorig jaar maar ruim voldoende om de vrijwilligers de nodige uren bezig te houden met het inrichten van de markt in het gebouw en buiten in de tent.

Vooraf het kledingaanbod was enorm dit jaar. Zoveel zelfs dat we ondanks onze gunstige prijzen niet alles hebben kunnen verkopen. De niet verkochte kleding is opgehaald door de Limburgse Kledingbank en heeft dus een mooie bestemming gekregen.

De weergoden waren ons dit jaar gunstiger gezind dan vorig jaar. Zowel tijdens de voorbereiding als bij de markt zelf hebben we goed (droog) weer gehad. De verkoop van de spulletjes en van onze heerlijke wafels is prima gegaan met een mooi financieel resultaat.

Wij willen dan ook iedereen bedanken die eraan heeft meegewerkt om deze dag weer tot een succes te maken.

Jaarvergadering.

op 28 juni waren de leden van onze vereniging uitgenodigd. De jaarrekening over het jaar 2023 werd toegelicht en goedgekeurd en het bestuur is décharge verleend. Ook is de financiële commissie voor de controle van de jaarrekening 2024 benoemd (**Martin Deguelle en Marjo Eijgelshoven**).

Door het bestuur werd een toelichting gegeven op de ontwikkeling van ons ledenbestand en de invulling van de bestuursfuncties.

Dit blijft een punt van zorg waar we vooralsnog weinig grip op hebben.

Als afsluiting van de vergadering werden de aanwezige leden getrakteerd op een zeer informatieve film van de hand van Emile Bernardi over de bouw van ons clubhuis in 2007.

Het Jaarlijks ommetje was dit jaar op 8 juni.

Een jaarlijkse traditie die we ook in 2024 in ere hebben gehouden. Deze activiteit is vooral bedoeld om de minder mobile leden bij onze vereniging te betrekken.

Ook dit jaar was er voldoende belangstelling voor deze activiteit.

De gezellige middag begon met koffie en vlaai en een warm welkom. Hierna was er voor de liefhebbers een wandeling over het Natuurleerpad of rond de Koumenvijvers voor degene die verder wilden lopen. Bij terugkomst in de Koningsbeemd werd een erg lekker hartig hapje geserveerd en nog geruime tijd gezellig nage tafeld.

Gidsenoverleg.

Op maandag 11 november om 19.30 uur in de Koningsbeemd. Via ons infoblad en ook met een aparte uitnodiging waren leden en natuurgidsen uitgenodigd om te overleggen over het activiteitenprogramma voor 2025.

De inbreng van de gidsen en de actieve leden is hard nodig om een goed jaarprogramma op te zetten. Helaas worden we ook bij deze activiteit geconfronteerd met een teruglopend aantal deelnemers. Desondanks lukte het ons, om met enig puzzelen, een jaarprogramma voor 2025 te realiseren.

De Jaarafsluiting.

Deze was op zaterdag 21 december.

In 2023 was deze activiteit vervangen door een kerstwandeling samen met de buurtverenigingen. Van diverse leden hebben wij echter vernomen dat zij de jaarafsluiting in de "Koningsbeemd" toch een mooier initiatief vonden.

Reden voor het bestuur om dit in 2024 weer op de "oude" manier in te vullen. Er was een mooie opkomst en de leden konden genieten van de kerstsfeer in onze mooi aangeklede Koningsbeemd lekkere hapjes die geserveerd werden.

Beleef de natuur

Samenstelling bestuur IVN Hoensbroek 2022

Jacques Dewez, Penningmeester,
Interim voorzitter

Peter Geurts, Secretaris

Wiel Jehae

Lenie Quadakkers

Daan Westerhof, Ledenbeheer

Steffie Broekhuis

Lei Frolichs

Henny Hoekstra

Bijdragen voor dit jaarverslag werden geleverd door:

Jacques Dewez

Lei Frolichs

Peter Geurts

Daan Westerhof

Henny Hoekstra

wijngaardslak

IVN Hoensbroek

Heerlerweg 141

6433 HR Hoensbroek

@: ivnhoensbroek@gmail.com

Facebook: ivnhoensbroek

